

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 1. Vtrum bonum, & malum prius inueniantur in actu exteriori, quam in interiori.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

1. Machab. 3.
2.

Probatur Primò, Ex Scriptura 1. Machab. 3. Sicut fuerit voluntas in celo, sic fiat. Vbi Iudas euentum belli, & proinde interencionem gentis ad diuinam voluntatem reijcit; præstans interim, quod in se erat. Matth. 6. Fiat voluntas tua sicut in celo & in terra. quem locum generatim de omni voluntate Dei accipiendum esse ostendit Maldonatus: & meritò; quia magnæ perfectionis est optare nõ tantum, vt id fiat quod Deus præcipit, sed etiam vt in omnibus fiat quod Deo est gratissimum. Luca 22. Cùm Dominus precatus esset, vt calix à se transfret, subiecit, Non tamen mea, sed tua voluntas fiat; ostendens quo modo etiam in summa calamitate voluntas nostra diuinæ sit accommodanda.

Quæ vult
Deus, vult
obinstiti-
mæ cau-
sas.

Secundò Probatur, Quia in omnibus quæ Deus vult, habet iustissimas & decentissimas causas, cur velit: ergo ob eandem causas possumus & nos eadem affectu complacentiæ velle. Consequentia patet, quia complacentia honesti, quæ honestum, est laudabilis: atqui hæc est talis: ergo, &c.

Deus &
Beati idem
in omnibus
volunt.

Tertiò, Beati in omnibus idem volunt, quod Deus vult: ergo etiã viatores idem velle possunt. Consequentia probatur, quia viatorum est aspirare ad illam perfectionem & animi tranquillitatem, qua Beati fruuntur.

Dices, Beati norunt rationes in particulari cur Deus singula velit; & ideo hæc illis placere possunt: nos autem rationes illas ignoramus.

Respondeo, Etsi illas ignoremus in particulari, tamen in genere, scimus esse honestissimas: quod sufficit, vt possimus nos conformare. Adde, nec Beatos semper scire causas in particulari, cur Deus velit; quia nec semper sciunt, quid velit. Quòd autem ipsi malis non perturbentur, nos autem perturbemur, parum refert; quia conandum est, vt minus perturbemur. Deinde etsi perturbemur, tamẽ cù hoc stare potest, vt id ipsum quod nos perturbat, nobis placeat, etsi sub alia ratione.

113
Sapè tamẽ
teneor dis-
plicentiam
& dolorem
conspicere.

Dico Secundò, Sapè tamen charitas postulat, vt præter hunc affectum, excitemus affectum displicentiæ & doloris; quatenus ea res, quam Deus vult, est nobis vel alijs noxia. Sic debet homo dolere, quòd gratiã Dei careat, & curare vt non careat, &c.

114
Responso
ad argu-
menta
Medina.

Ad primum argumentum. Respondeo, Posse me velle affectu complacentiæ, vt caream gratiã, quamdiu sum in peccatis; vt damner, si in peccatis moriar: peccatorem enim priuari gratiã, & mo-

rientem in peccatis damnari, est iustum, honestum, laudabile, consentaneum rationibus æternis, Deoque dignum. Itaque sub hac ratione potest mihi & omni affectui bonè ordinato placere: si enim affectui diuino placet, qui per se ordinatissimus est, atque adeò exemplar & regula omnis affectus creati; cur nõ possit etiam placere affectui creato, qui est eius imago? Fateor tamen, eandem rem sub alia ratione mihi debere displicere, cùm etiã Deo sic displiceat. Etsi enim placeat Deo, peccatorẽ quã peccatorẽ est, carere gratiã, & damnari; displicet tamen ei, peccatorem quã homo, & imago ipsius est, hæc perpeti, vt insinuat Isaie 1. Heu! consolabor in hostibus meis. Vide D. Hieronymum in istum locum.

Peccator
quã pecca-
tor, Deo
displicet;
quã homo,
& placet.

Ad confirmationem. Qui vult se carere gratiã, quamdiu est in peccato; potest hoc velle, vel per modum finis, vel per modum medijs: Per modum finis; quia est honestum, ac proinde per se expetendum: itaque est finis, non quidem operantis, sed operis & affectus: Per modum medijs; quia est quiddam vtile ad declarandam Dei iustitiam.

Quo modo
peccator
quamdiu
in peccato
est, possit
rectè velle
se carere
gratiã.

Ad secundum argumentum Respondeo, Non omne quod videmus fieri, est volitum à Deo, vt fiat; sed sæpè tantum est permittum in vindictam peccatorum; vnde non est laudabile illud velle, nisi aliundè constet Deum illud velle: sufficit vt placeat nobis, vel certè vt non displiceat diuina prouidentia, & iustitia, quæ ob causas iustissimas hæc permittit; id est, cùm facile possit, non impedit.

115
Non omne
quod fit,
est volitum
à Deo, vt
fiat.

Ad exemplum Abulensis, Respondeo: Si mihi constet diuina reuelatione parentem meum à Petro interficiendum, non teneor illum tueri; quia frustra esset ille conatus ad saluandũ eius vitam: possem tamen, nisi constaret Deo id displicere, ad declarandum affectum, quem decet habere filium in parentem. Simili modo excusat Abulensis Rahab, quòd exploratores absconderit, quos alioqui iure naturali, seu gentium debuisset prodere: frustra enim fuisset illa proditio; nam constabat illi diuino decreto urbem debere perire. Vtrum autem potuerit prodere tamquam hostes, vt ibidem docet Abulensis, alia quæstio est. Puto non potuisse; quia sciebat Iudæos diuina auctoritate hæc facere. De quo plura in Tractatu de Bello.

116
Responso
ad exem-
plum Abu-
lensis.

Rahab be-
nè abscon-
dit Iudæos,

Neque eos
poterat
prodere.

Q V Æ S T I O X X.

De Bonitate & malitia actuum exteriorum.

ARTICVLVS I.

Vtrum bonum & malum prius inueniantur in actu exteriori quam in interiori?

1
Ex fine.

Prima Conclusio. Ratio boni & mali, quam actus exterior habet in ordine ad finem, prius est in actu voluntatis, & ex eo deriuatur ad opus externum. Ratio est, Quia actus voluntatis immediatè & essentialiter tendit in finem (quia

finis est proprium eius obiectum;) opus verò externum, solum per accidens, & mediante actu interno tendit in finem: ergo bonitas & malitia ex fine prius conuenit actui interno quàm externo.

Secunda Conclusio. Bonitas & malitia actus exterioris quam habet ex obiecto & circumstantijs, si consideretur vt est in apprehensione rationis, est prior, quàm bonitas & malitia actus voluntatis. Si verò consideretur vt est in executione operis, est posterior bonitate & malitia voluntatis.

Ex obiecto
& circum-
stantijs.

Prior

Prior pars probatur, Quia actus exterior ut est in apprehensione intellectus, est obiectum actus interioris, ac proinde est eius causa: atqui conditio quam habet effectus à causa, prius conuenit causæ quàm effectui: ergo bonitas & malitia prius conuenit actui exteriori tamquam obiecto, quàm interiori.

Alterà pars probatur, Quia si actus exterior consideretur ut est in executione, sic actus interior est causa efficiens ipsius, & etiam modo quodam forma: ergo eius bonitas & malitia pendet à bonitate & malitia voluntatis.

Notandum Primò, Actum interiorem hinc vocari actum voluntatis; exteriorem, cum qui est alterius potentie: Nam actus aliarum potentiarum habent esse morale à solo actu voluntatis.

Notandum Secundò, D. Thomam in his articulis semper distinguere finem à circumstantijs, ac proinde nomine circumstantiarum non comprehendere finem, sed reliquas circumstantias; vt ostensum est suprà qu. 18. art. 4. quod quia non aduertit Caietanus, frustra laborat ut hæc conciliet.

Notandum Tertio, Bonitatem, malitiam, veritatem, & similes conditiones dupliciter posse deriuari ex vno actu in alium. Primò, Per solam denominationem extrinsecam; quomodo conditio effectus redundat in causam, eamque denominat: & contrà, conditio causæ in effectum. Medicina enim dicitur sana per denominationem extrinsecam ab effectu suo, scilicet à sanitate, quam efficit in homine: vrina verò dicitur sana à causa sua, quia est effectus & signum sanitatis. Secundò, Per participationem intrinsecam; siue illa conditio sit eiusdem rationis in vtroque, siue diuersa: quomodo veritas ex cognitione principij deriuatur in cognitionem conclusionis.

DVBIVM I.

Vtro modo deriuatur bonitas & malitia ab actu externo ad internum, vel contrà?

Respondeo & Dico Primò, Bonitas & malitia actus interioris ita deriuatur ab obiecto, vt ipse actus propriam & intrinsecam bonitatem vel malitiam accipiat distinctam à bonitate vel malitia obiecti: Patet ex dictis qu. 19. art. 1. Alia enim est conformitas rectæ rationis in actu interno, alia in externo, qui est obiectum: alia, inquam; non moraliter, sed physice.

Dico Secundò, Bonitas & malitia quam habet actus exterior ex ordine ad finem, deriuatur ab actu interiore ad exteriorem per denominationem extrinsecam, ita vt eadem numero bonitas vel malitia, quæ actui interiori conuenit primario, immediatè, & intrinsecè; tribuatur actui externo secundariò, mediatè, & extrinsecè. Colligitur ex D. Thoma hoc loco.

Probatur & explicatur. Si des eleemosynam, vt satisfacias voto; ista largitio ex ordine ad talem finem, est actus religionis, habetque religionis bonitatem: verum hæc bonitas primario & immediatè conuenit voluntati interiori, & tantum secundariò, mediante interna volitione, per denominationem extrinsecam tribuitur actui externo; qui ideo dicitur actus religionis, quia subest actui interno religionis à quo procedit;

quod nihil ponit in actu externo, præter denominationem extrinsecam.

Dico Tertio, Bonitas & malitia quam habet actus exterior secundum se, id est, ex obiecto & circumstantijs, duplici modo deriuatur in actum internum voluntatis, obiectiue, & effectiue. Colligitur ex D. Thoma, & docet expressè Caietanus a. 2. dub. 4. Quod vt melius intelligatur.

Notandum, Interiorem actum habere duplicem habitudinè ad exteriorem; scil. tamquam ad obiectum, & tamquam ad effectum. Eleemosyna enim exterior est obiectum voluntatis internæ, & etiam effectus. Prior habitudo tribuit actui interno speciem, ac proinde intrinsecam bonitatem vel malitiam: altera habitudo est quid consequens speciem (sicut vis efficiendi sequitur naturam rei) & facit vt actus interior dicatur bonus vel malus denominatione extrinseca, iuxta Caietanum, sicut medicamentum dicitur sanum à sanitate, quam efficit.

Dices Primò, In actu interiore est vis intrinseca causandi suo modo actum externum: ergo dicitur intrinsecè bonus vel malus ab hac vi, & non tantum denominatione extrinseca.

Respondeo, Verum est, Si re ipsam spectemus; quia ratione huius efficacis est consentaneus vel dissentaneus rationi; vnde est quedam bonitas actus interni, & non solum causa bonitatis actus externi. Secus est de medicamento; quia vis medicamenti non est sanitas, sed est causa sanitatis: vnde medicamentum non dicitur intrinsecè sanum, sed solum denominatione extrinseca, ac proinde est dispar ratio. Si tamen spectetur deriuatio nominis, est similitudo: Sicut enim hoc nomen sanum primò dicitur de homine, & deinde deriuatur ad medicamentum: ita actus exterior primò vocatur bonus vel malus, quia notior est; & inde deriuatur hoc nomen ad causam internam, quamuis hæc etiam intrinsecam bonitatem habeat.

Dices Secundò, Si actus interior habet duplicem habitudinem ad actum externum: ergo habet duplicem bonitatem vel malitiam: nam vtraque habitudo aliquam bonitatem tribuit.

Respondeo Primò, Neg. Conseq. Quia bonitas quam habet actus exterior vt obiectum, & eam quam habet vt effectus, non est diuersa, sed eadem omnino: sicut idem est esse rei quod ante erat obiectiue in intellectu, & nunc est actu in rerum natura.

Respondeo Secundò, Si loquamur de actu voluntatis efficaci, posse concedi quod inferitur; quia in tali actu est duplex ratio cur dicatur bonus vel malus; est enim bonus ex ordine ad obiectum, & ex ordine ad effectum; nempe vt affectus boni, & vt causa boni: actus autem qui naturam suam est inefficax, solum est bonus ex obiecto, quia tantum est affectus boni, non causa.

Hinc sequitur, ceteris paribus, actum qui naturam suam efficacem est, esse multò meliorem magisque meritum actu inefficaci. Dicitur autè natura sua inefficax, qui efficit opus externum, vel saltè ex parte sua talis est, vt efficeret, si facultas adesset. Inefficax natura sua est, qui nõ efficeret, etiã si facultas adesset.

Dico Quarto, Totà bonitas & malitia moralis quam actus interior habet ex obiecto & circumstantijs, redundat in actum exteriorem per denominationem extrinsecam. Colligitur aperte ex D. Thoma, &

M ij Probatur,

Bonitas, malitia, veritas. Etc. dupliciter deriuatur ex vno actu in alium.

1. Conclusio.

2. Conclusio.

4. Conclusio. Bonitas actus externi dupliciter deriuatur in actum voluntatis.

5. Obiectio.

Solutio.

Solutio.

In actu efficaci est duplex ratio cur dicatur bonus vel malus.

Quid voluntas efficiat & in-efficient.

6. Conclusio.

Probatur, Hæc largitio eleëmofynæ est bona, non solum secundum se, sed etiam quia ex bona voluntate proficiscitur tamquã eius complementum. Et furtum est malum, non solum per se, sed quia malæ voluntatis est germen. Quod confirmatur, quia talis mala voluntas inficeret opus etiam secundum se indifferens, communicando ei suam malitiam: cur non etiam inficiat opus malum? Non enim malitia operis quam per se habet, impedit quin malitia voluntatis possit ei communicari.

Obiectio. Dices, Malitia quam opus externum secundum se habet, deriuatur in actum internum voluntatis: ergo fieri nequit vt malitia actus interni deriuetur in opus externum: esset enim circularis deriuatio, in qua idem esset sibi causa & effectus.

Solutio. Respondeo Negando Consequentiam, Quia ex actu externo deriuatur malitia in actum internum, tamquam ex obiecto habente esse in apprehensione intellectus ante actum internum: ex interno verò deriuatur in externum, tamquam ex causa efficiente in effectum. Neque hoc mirum videri debet; quia efficiens & finis sunt sibi vicissim causa. Imò finis vt est in apprehensione, est sibi ipsi causa, vt est in rerum natura. Simile videmus in artibus, quæ omnes efficiunt sua obiecta.

7 Ex his patet, bonum & malum primò inueniri in obiectis, siue illa obiecta sint actus externi, vt dare eleëmofynam, furari, &c. Siue res aliqua, vt bonum Dei vel proximi: Siue priuationes, vt malum Dei & proximi. Secundò, Ex obiecto deriuari in actum voluntatis. Tertiò, Ex actu voluntatis in opus externum, quatenus est in executione. Itaque prius naturã voluntas habet bonitatem vel malitiam suam, quam actus externus, vt est in executione, habeat suam. Quamuis idem actus vt est in apprehensione intellectus, prius naturã habeat suam bonitatem vel malitiam, quam voluntas suam.

Bonum & malum primò inueniuntur in obiectis, secundò in actu voluntatis, tertio in opere externo.

DVBIVM II.

Vtrum actus exteriores secundum se & immediate sint boni vel mali moraliter?

8 *Sententia quorundam.* Vidam putant actus externos secundum se esse formaliter malos, nullos tamen secundum se, esse formaliter bonos, sed habere hanc bonitatem formalem ab actu interno. Ratio est, Quia vt actus exterior sit peccatum, non requiritur vt aliquo actu interno sit expressè volutus; sed sufficit voluntas implicita, quæ potest esse absque omni actu reali voluntatis: ergo actus exterior non habet malitiam formalem ab actu interno. Vt autem actus exterior sit formaliter bonus, requiritur vt sit expressè volutus, idque propter bonum virtutis. Vt patet suprã qu. 18. art. 2. dub. 4. & qu. 19. art. 3. dub. 2.

Sententia Medina. Medina verò art. 3. huius quæstionis docet, non solum quosdam actus externos secundum se esse formaliter malos, sed etiam quosdam esse formaliter bonos. Sunt enim triplices actus externi (id est, non elicti à voluntate.) Quidam sunt intellectus, alij appetitus sensitui, alij potentia exequentis per membra corporis. Actus

Sententia Medina.

Actus externus est triplex.

potentia exequentis fatetur non esse secundum se formaliter bonos vel malos, eò quòd in ipsis nulla sit libertas. Actus tamen intellectus & appetitus sensitui, vult per se esse bonos vel malos formaliter; quia non solum velle credere, & velle vouere est bonum; sed etiam ipsum credere, & ipsum vouere per se bonum est. Neque solum velle errare contra fidem, & velle temerè iudicare est malum; sed etiam ipse error, & temerarium iudicium, formaliter malum est. Ratio ipsius est; quia his actibus secundum se competit ratio voluntarij.

Pro solutione. Notandum, Actum dupliciter dici bonum vel malum, obiectiue & formaliter. *Actus dupliciter dicitur bonus obiectiue & formaliter.* Obiectiue bonus dicitur, qui secundum se dignus est vt appetatur & fiat ab homine ratione vtente; vt largitio externa eleëmofynæ. Formaliter bonus dicitur, qui secundum se & immediatè est laude dignus; redditque hominem laude dignum; siue qui liberè tendit in obiectum honestum, quã honestum; vt affectus dandi eleëmofynam. Obiectiue malus dicitur, qui secundum se talis est vt non possit secundum rectam rationem appeti, vel fieri ab homine ratione vtente; vt sunt prauus motus concupiscentiæ, furta, &c. Formaliter malus dicitur, qui per se immediatè reddit hominem vituperio dignum, siue qui liberè tendit in obiectum rationi repugnans. His positis

Dico Primò, Nullus actus externus secundum se seu immediatè habet formaliter bonitatem vel malitiam moralem. Est communis Doctorum. Durandi in 2. dist. 42. quæst. 1. nu. 6. & 7. Occam Quodlib. 1. quæst. 20. & alibi. Gabriel in 2. dist. 42. art. 1.

Probatur Primò, Quia nullus actus externus secundum se seu immediatè habet esse liberum, sed solum mediante actu voluntatis: atqui esse liberum est necessarium ad bonitatem vel malitiam moralem formaliter: ergo.

Secundò, Nullus actus exterior secundum se, reddit hominem laude vel vituperio dignum, sed hoc totum habet ab actu libero voluntatis.

Tertiò, Etsi vt actus exterior sit malus, non requiratur actus interior explicitus, requiritur tamen actus interpretatiuus, id est, tacitus consensus, in quo est tota culpa, torumque demeritum. Nec refert, quòd hic tacitus consensus non fit aliquid reale: sufficit vt sit aliquid morale. Si enim in nuda omissione potest esse culpa, & quidem primariò, cur non etiam in consensu interpretatiuo?

Dices, Actus exterior non habet malitiam à libertate, non enim ideò malus est, quia liberè fit: ergo à seipso: Libertas autem est solum conditio quædam.

Respondeo, Etsi non habeat malitiam obiectiuam & fundamentalem à libertate, habet tamen malitiam formalem; quia non est vituperio vel supplicio dignus, nisi ratione libertatis.

Quod verò Medina excipit actus intellectus, & appetitus sensitui, sine ratione facit: Nam eadem omnino est ratio actuum potentia exequentis, atque intellectus & appetitus inferioris. Nulli enim actus sunt liberi nisi per denominationem extrinsecam ab actu voluntatis; vt patet ex dictis suprã quæst. 6. art. 2. Nam à suis potentijs necessariò procedunt, positis omnibus prærequisitis.

Experientia insecam.

Actus dupliciter dicitur bonus obiectiue & formaliter.

10. Nullus actus exterior secundum se est formaliter bonus bonitate morali.

Actus exterior habet malitiam formalem à libertate.

II Medina res soluitur.

Actus intellectus & appetitus sensitui sunt liberi nisi per denominationem extrinsecam.

Experientiâ etiam constat, credere, iudicare, & motus appetitus non esse magis voluntarios aut in nostra potestate, quam motus membrorum: quin potius motus membrorum esse magis in potestate; quia membra ad nutum obediunt, non autem appetitus sensitiuus, vt supra qu. 17. Hinc fit vt credere non sit meritorium vel laudabile, nisi ratione voluntatis credendi. Neque temerè iudicare vel errare in fide, esse demeritorium, nisi ratione voluntatis, quâ hæc expressè vel implicite sunt volita.

Dico Secundo, Actus tamen externi secundum se habent bonitatem vel malitiam obiectiuam. Patet ex notatione supra posita num. 9. Solum notandum, hanc bonitatem vel malitiam prius conuenire actibus externis, quam bonitas formalis actibus internis; quia obiecta sunt priora ratione, quam actus quorum sunt obiecta.

Dico Tertio, Actus externi non solum vt obiecta habent per se bonitatem vel malitiam, sed etiâ vt actus, seu vt fiunt in executione. Verum hæc bonitas & malitia non est distincta à bonitate & malitia obiectiuâ, estque solum materialiter moralis, non autem formaliter.

Probat, Quia furari non tantum est malum obiectum, quod non liceat appetere, sed etiam est malus actus; quia ab homine ratione vteute non potest nisi male fieri. Quod autem hæc malitia solum sit materialis in genere moris, patet: nam in amente non esset, nisi materiale peccatum, tamè in amente habet omnia, qua ipsi secundum se competunt. Nec obstat quod actus externi sint conformes vel difformes rationi; quia hinc tantum sequitur quod secundum se sint boni vel mali obiectiuè & materialiter: hæc enim conformitas & difformitas non est per se laude vel vituperio digna, sed solum ratione actus voluntatis, à qua pendet & moraliter informatur.

Dices Primo, Actus externi secundum se prohibentur legibus, non solum humanis, sed etiam diuinis; vt, non furtum facies, &c: ergo secundum se habent malitiam moralem. Consequenter patet, quia sicut leges non puniunt nisi malitiam moralem, ita neque prohibent.

Respondeo, Actus exteriores prohiberi quidem secundum se, id est, non tantum ratione male voluntatis, sed etiam ratione propriæ turpitudinis quam immediatè habent. Hinc tamen non sequitur, hanc turpitudinem esse malitiam moralem formaliter: sufficit enim vt sit moralis obiectiuè vel materialiter.

Dices: Ergo prohibetur etiam in amente, quia habet illam malitiam obiectiuam & materialem in illo.

Respondeo Negando Consequentiam, Quia id, quod prohibetur, non est præcisè actus simplex, sed complexum quiddam: scilicet, talem actum externum fieri ab homine ratione vteute: hoc enim est adæquatum obiectum prohibitionis. Ipsum autem fieri ab amente, non prohibetur; non quod ibi non habeat suam malitiam: sed quia operans non est capax prohibitionis.

Dices Secundo, Furari non est malum, quia velle furari malum est; sed contrâ, velle furari est malum, quia furari est malum; ergo actus exterior secundum se habet malitiam moralem.

Respondeo, Hinc tantum sequi, actum exteriorum secundum se esse malum obiectiuè & materia-

liter in genere moris. Nam furari, non est malum formaliter in genere moris, nisi quia velle furari est malum: Ideo enim actus ille externus reddit hominè vituperio & pœna dignum, quia voluntas à qua procedit, talis est. Simile est in actu cognitionis & obiecti: Cognitio enim est vera, quia obiectum est verum; & tamen obiectum non est per se verum, nisi fundamentaliter; formaliter autem dicitur verum à cognitione cui subest. Pari modo voluntas furandi est mala, quia furtum externum est malum, & tamen furtum externum non est per se malum nisi fundamentaliter: formaliter autem dicitur malum à voluntate cui subest.

ARTICVLVS II.

Virum tota bonitas & malitia actus exterioris pendeat ex voluntate?

Prima Conclusio, Tota bonitas quam actus exterior habet ex fine, ad quem destinatur, pendet ex intentione voluntatis. Patet ex art. 1.

Secunda Conclusio, Tota bonitas quam actus exterior habet ex obiecto & circumstantijs, pendet ex ratione, & per rationem deriuatur in actum voluntatis.

Notandum, Bonitatem actus exterioris, quam habet ex obiecto & circumstantijs, v. g. bonitatem eleëmofynæ dici pendere à ratione, quia tantum à ratione pendet, ita vt non ab alio aliquo actu deriuetur: tantum enim consistit in conformitate cum ratione, & mediante ratione deriuatur in actum voluntatis. Dare enim eleëmofynam bonum est, quia immediatè conforme est rectæ rationi. Et hanc conformitatem non accipit ab alio aliquo actu. Quâuis quod hæc bonitas, fiat bonitas moralis, formaliter habeat ab actu voluntatis.

ARTICVLVS III.

Virum bonitas & malitia sit eadè actus exterioris & interioris?

Prima Conclusio, Quando actus exterior solum est bonus vel malus ex fine, tunc est eadè numero bonitas & malitia actus interioris & exterioris. Vt, si facias iter, vt des eleëmofynam. Ratio est, Quia tunc actus exterior secundum se est indifferens: vnde non habet vllam bonitatem vel malitiam, nisi ex intentione voluntatis.

Secunda Conclusio, Quando actus exterior secundum se est bonus vel malus; tunc est alia bonitas & malitia in actu interno ex fine, alia in actu externo secundum se considerato: Vt, si des eleëmofynam propter Deum. Actus enim interior est affectus charitatis in Deum: exterior verò secundum se est actus misericordiæ in proximum.

Tertia Conclusio, Semper tamen bonitas & malitia voluntatis quam habet ex fine, redundat in actum externum. Similiter bonitas & malitia quam actus exterior habet secundum se, redundat in voluntatem.

12

13

14
1. Obiectio.

Solutio.

Quomodo actus exterioris prohibentur.

2. Obiectio.

Solutio.

15

Quo modo bonitas actus exterioris quâ habet ex obiecto, pendet tantum à ratione.

16

Si actus exterior sit solum bonus vel malus ex fine.

Si talis sit ex se.